

Wymagania edukacyjne i sposoby ocenienia uczniów Z GEOGRAFII w klasie V

UCZNIOWIE W TOKU ZAJĘĆ LEKCYJNYCH MOGĄ OTRZYMYWAĆ
OCENY CZĄSTKOWE ZA:

- sprawdzian wiadomości po zakończonym dziale
- krótkie sprawdziany wiedzy – kartkówki;
- odpowiedź ustną (połączoną ze znajomością mapy);
- aktywność na lekcji (lub jej brak);
- samodzielne wykonanie na lekcji zadań z podręcznika lub
- ćwiczeń
- znajomość mapy
- prezentowanie pracy grupy;

ZASADY OCENIANIA I KLASYFIKACJI UCZNIÓW:

1)

Prace klasowe (do 45 minut)

Prace klasowe są obowiązkowe. W przypadku nieobecności uczeń powinien napisać ją na kolejnej lekcji. Praca klasowa jest zapowiedziana tydzień wcześniej oraz omówiony jest jej zakres.

Wszystkie prace są przekazane uczniowi, który jest zobowiązany pokazać je rodzicowi.

Uczeń przechowuje prace pisemne do końca okresu klasyfikacyjnego.

Oceny uczeń może poprawić w terminie 10 dni roboczych .

Nauczyciel określa formę poprawy – może być ustna lub pisemna.

Ocena z poprawy jest oceną ostateczną.

2)

Kartkówki (10 -20 minut)

Kartkówki nie muszą być zapowiadane.

Kartkówka obejmuje materiał z trzech ostatnich tematów.

Nieobecność ucznia na poprzedniej lekcji nie zwalnia go z przygotowania się do zajęć i nie pisanie kartkówki.

Oceny uczeń może poprawić w terminie 10 dni roboczych. Nauczyciel określa formę poprawy- może być ustna lub pisemna. Ocena z poprawy jest oceną ostateczną.

3)

Odpowiedź ustna

Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje ucznia znajomość treści z trzech ostatnich tematów.

Oceny z odpowiedzi nie można poprawiać.

4)

Aktywność

Przez aktywność na lekcji rozumie się : częste zgłaszanie się i udzielanie poprawnych odpowiedzi, rozwiązywanie przykładów ćwiczeniowych, aktywną pracę w grupach.

Aktywność na lekcji nagradzana jest oceną lub ustną pochwałą.

O formie oceny decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę stopień trudności rozpatrywanego przez ucznia problemu oraz możliwości intelektualne ucznia.

5)

Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń

W zeszycie przedmiotowym uczeń zobowiązany jest zapisać temat lekcji oraz notatkę.

Zadania w zeszycie ćwiczeń uczeń wykonuje na lekcji, dlatego nie może rozwiązywać zadań z wyprzedzeniem

6)

Nauczyciel ma prawo przerwać jakąkolwiek formę pisemną (kartkówka, sprawdzian, praca klasowa) uczniowi (lub całej klasie), jeżeli stwierdzi na podstawie zachowania ucznia (klasy) niesamodzielność pracy (przez niesamodzielną pracę należy rozumieć : odwracanie się, rozmawianie, odpisywanie, przepisywanie itp.)lub zakłócanie przebiegu sprawdzianu .

7)

W przypadku prac pisemnych stosowane są konkretne kryteria punktowe
- uzyskanie, co najmniej

30- 49 % - ocena dopuszczająca

50- 69 % - ocena dostateczna

70- 84 % - ocena dobra

85- 94 % - ocena bardzo dobra

95 -100% - ocena celująca

8)

Jeden raz w semestrze uczeń może zgłosi (tylko na początku lekcji) nieprzygotowanie do zajęć bez podania przyczyny.

Uwaga: nie można zgłaszać nieprzygotowania w przypadku zapowiedzianego wcześniej sprawdzianu lub kartkówki oraz na dwa tygodnie przed wystawianiem ocen klasyfikacyjnych.

9)

W przypadku nieobecności uczeń zobowiązany jest do uzupełnienia materiału poprzez przepisanie notatki, wypełnienie ćwiczeń oraz przyswojenie wiadomości i umiejętności z danej lekcji, w ciągu jednego tygodnia. W przypadku dłuższej nieobecności uczeń przed lekcją ustala termin uzupełnienia braków z nauczycielem.

10)

Na koniec okresu klasyfikacyjnego nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych.

11)

Przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę oceny cząstkowe, zaangażowanie ucznia na lekcji, jego możliwości oraz stopień opanowania wiadomości i umiejętności potrzebnych na dalszym etapie nauki.

12)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował treści dopełniające oraz posiada szeroką wiedzę, dzięki której potrafi samodzielnie stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych, formułować i rozwiązywać problemy samodzielnie, dokonać analizy i syntezy zjawisk, z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował treści dopełniające, zdobytą wiedzę potrafi stosować w nowych sytuacjach, jest samodzielny w stosowaniu różnych źródeł wiedzy, rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował treści rozszerzające, właściwie stosuje terminologię przedmiotową, aktywnie uczestniczy w zajęciach, rozwiązuje sytuacje typowe z wykorzystaniem posiadanej wiedzy wg. wzorów na lekcji lub w podręczniku, samodzielnie pracuje z innymi materiałami źródłowymi.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności podstawowe, potrafi je stosować do rozwiązywania typowych problemów z niewielką pomocą nauczyciela, analizuje proste zależności geograficzne, próbuje porównywać dane i wyciąga prawidłowe wnioski.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wymagania konieczne, jest w stanie z pomocą nauczyciela nadrobić podstawowe braki w wiedzy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszego kształcenia. Wystawiając ocenę roczną nauczyciel bierze pod uwagę całoroczną pracę ucznia na lekcjach, jego zaangażowanie i postępy w nauce.

Szczegółowe kryteria ocen

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Mapa					
1. Geograficzny punkt widzenia	• powiedzieć, czym jest geografia; • powiedzieć, co to jest środowisko przyrodnicze i geograficzne; • wymienić sfery ziemskie.	• powiedzieć czy jest geografia; • definiować elementy środowiska przyrodniczego; • podawać przykłady, podać źródła wiedzy geograficznej.	• wyjaśnić pojęcie geografia • definiować pojęcia: geografia, środowisko przyrodnicze i geograficzne; • wymienić elementy środowiska przyrodniczego.	• wyjaśnić pojęcie geografia; • wybrać z podanych i przyporządkować elementy środowiska przyrodniczego.	• wyjaśnić pojęcie geografia; • podać powiązania między elementami środowiska przyrodniczego i geograficznego.
2. Jak czytać mapę	• powiedzieć, co to jest legenda mapy; • wymienić elementy legendy na mapie.	• nazwać elementy mapy; • wskazać i nazwać umieszczone na mapie znaki z legendy; • wymienić elementy krajobrazu.	• zastosować legendę mapy do odczytywania informacji; • wyjaśnić, do czego służy skala mapy; • rozpoznać na mapie składniki krajobrazu Polski.	• korzystając ze skali mapy, obliczyć odległości między wybranymi obiektami; • korzystając ze znaków umownych, odczytać informację z mapy fizycznej Polski.	• scharakteryzować dany obszar, wykorzystując użyte w legendzie znaki umowne; • wykonać pomiary na mapie i przeliczyć je, wykorzystując skalę; • korzystając ze znaków umownych, odczytać informację z map tematycznych Polski.
3. Moja okolica na mapie	• powiedzieć, czym jest wysokość względna i bezwzględna; • wskazać na mapie poziomice; • nazwać główne kierunki geograficzne.	• obliczyć wysokość względną z podanych informacji; • odczytać wartości poziomice; • wskazać na mapie główne kierunki geograficzne.	• wskazać na podstawie rysunku poziomicowego mapy okolic szkoły konkretne formy terenu; • odczytać wysokość bezwzględną z rysunku poziomicowego; • zorientować mapę okolic szkoły; • wskazać w terenie główne kierunki geograficzne na podstawie mapy.	• odczytać wysokość bezwzględną z rysunku poziomicowego i obliczyć wysokość względną w zniesienia; • określić, na podstawie rysunku poziomicowego stromiznę stoku.	• omówić ukształtowanie powierzchni na podstawie rysunku poziomicowego; • porównać elementy przedstawione na mapie z elementami zaobserwowanymi w terenie.
4. Odkrywanie mapy świata	• wymienić kontynenty i oceany świata;	• wskazać na mapie kontynenty i oceany świata;	• omówić położenie kontynentów i oceanów na mapie i względem siebie;	• wskazać na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni na poszczególnych kontynentach;	• wskazać i nazwać wielkie krainy geograficzne dla poszczególnych kontynentów;

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
	- wymienić, jakie mogą być na Ziemi formy ukształtowania powierzchni; - wymienić nazwiska wielkich odkrywców.	swoimi słowami określić, czym są formy ukształtowania powierzchni.	wskazać na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni.	określić trasy pierwszych wypraw geograficznych.	- wskazać granice między kontynentami; - porównać ukształtowanie kontynentów między sobą.
Dział 2. Krajobrazy Polski					
5. Krajobrazy Polski	- nazwać pasy rzeźby w Polsce; - określić elementy środowiska wchodzące w skład krajobrazu.	- nazwać pasy rzeźby w Polsce i wskazać je na mapie; - określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby.	- przedstawić główne cechy krajobrazów Polski; - określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby; - nazwać przykładowe krainy wchodzące w skład danego pasa rzeźby.	- przedstawić główne cechy krajobrazów Polski; - wykazać ich zróżnicowanie; - nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy wchodzące w skład danego pasa rzeźby.	scharakteryzować rzeźbę poszczególnych pasów rzeźby w Polsce, wskazać różnice i podobieństwa, porównać je pod względem zróżnicowanie krajobrazu
6. Od krajobrazu pierwotnego do kulturowego	wymienić typy krajobrazów.	nazwać i omówić typy krajobrazów.	wskazać pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka.	omówić na przykładach wpływ gospodarki człowieka na zmiany w krajobrazie.	- ocenić wpływ poszczególnych działań gospodarki na środowisko; - wskazać możliwe zmiany mające na celu poprawę warunków środowiska.
7. Tatry	- wskazać krainy geograficzne na mapie; - nazwać główne elementy środowiska geograficznego występujące w regionie; - nazwać grupy etniczne występujące w danym regionie.	- wskazać i omówić położenie na mapie; - wymienić cechy charakterystyczne środowiska geograficznego występujące w krajobrazie regionu; - wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu.	- rozpoznać krajobrazy krain w opisach; - przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; - opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; - wymienić najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie.	- rozpoznać krajobrazy krain w opisach oraz na filmach i ilustracjach; - przedstawić podstawowe zależności między składnikami krajobrazów w regionach; - opisać zajęcia, tradycje rodzinne i zwyczaje mieszkańców krainy geograficznej; - opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego	- porównać cechy krajobrazu i elementy krajobrazu krain geograficznych; - wykazać specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; - opisać najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz wskazać je na mapie.
8. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska					
9. Nizina Mazowiecka					
10. Pojezierze Mazurskie					
11. Wybrzeże Słowińskie					

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
				i kulturowego regionu oraz wskazać je na mapie.	
12. Krajobraz miejsko-przemysłowy Wyżyny Śląskiej	• jak w tematach 9–13; • wymienić cechy miast przemysłowych; • podać nazwy głównych miast Wyżyny Śląskiej.	• jak w tematach 9–13; • podać nazwy kilku miast wchodzących w skład konurbacji Górnego Śląska i wskazać je na mapie.	• jak w tematach 9–13; • wskazać główne surowce mineralne wydobywane w rejonie Górnego Śląska; • nazwać cechy środowiska miast przemysłowych.	• jak w tematach 9–13; • omówić przyczyny rozwoju konurbacji Górnego Śląska; • wskazać przyczyny i skutki koncentracji przemysłu na Górnym Śląsku.	• jak w tematach 9–13; • ocenić jakość działań człowieka i ich wpływ na środowisko w rejonie Górnego Śląska.
13. Wyżyna Lubelska – zagłębie rolnicze	• jak w tematach 9–13; • określić położenie Wyżyny Lubelskiej; • wymienić produkty rolne charakterystyczne dla regionu.	• jak w tematach 9–13; • wskazać cechy charakterystyczne krajobrazu Wyżyny Lubelskiej.	• jak w tematach 9–13; • omówić znaczenie warunków naturalnych dla rozwoju rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej.	• jak w tematach 9–13; • omówić znaczeni gospodarcze Wyżyny Lubelskiej - rolnicze, przemysłowe i społeczne.	• jak w tematach 9–13; • porównać region Wyżyny Lubelskiej z innymi regionami rolniczymi w Polsce.
14. Warszawa – krajobraz wielkiego miasta	• jak w tematach 9–13; • określić położenie Warszawy.	• jak w tematach 9–13; • wymienić cechy zabudowy wielkiego miasta.	• jak w tematach 9–13; • wskazać czynniki rozwoju stolicy • określić różnorodność funkcji Warszawy.	• jak w tematach 9–13; • porównać krajobraz Warszawy i innych miast Polski.	• jak w tematach 9–13; • porównać krajobraz Warszawy i innych stolic europejskich.
15. Krajobraz najbliższej okolicy	• nazwać cechy krajobrazu najbliższej okolicy; • wymienić elementy zagospodarowania antropogenicznego.	• wymienić i określić położenie elementów krajobrazu najbliższej okolicy; • wskazać przykłady elementów najbliższej okolicy i rodzimych.	• ocenić krajobraz najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki; • wskazać w terenie obiekty antropogeniczne i naturalne; • wskazać obiekty istotne z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego.	• wskazać przykłady pozytywnej i negatywnej ingerencji człowieka w środowisko najbliższej okolicy.	• przedstawić propozycje zmian mających na celu poprawę zagospodarowania najbliższej okolicy z uwzględnieniem dbałości o stan środowiska, ładu i estetykę krajobrazu.
Dział 3. Krajobrazy świata					
16. Strefowość i piętrowość krajobrazów na świecie	• na podstawie mapy stref klimatycznych opisać położenie poszczególnych stref na Ziemi.	• wyjaśnić układ przestrzenny poszczególnych stref klimatyczno-krajobrazowych na świecie;	• wskazać analogię pomiędzy zróżnicowaniem klimatycznym w układzie strefowym, (w zależności od szerokości geograficznej) i piętrowym (w zależności od wysokości bezwzględnej).	• wyjaśnić związek pomiędzy występowaniem stref oświetlenia Ziemi a zróżnicowaniem krajobrazowym świata.	• wykazać i wyjaśnić związek pomiędzy warunkami klimatycznymi a cechami poszczególnych krajobrazów.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
		• przyporządkować ilustrację każdej ze stref do jej położenia na mapie świata.			
17. Wilgotny las równikowy	• wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania wilgotnych lasów równikowych; • odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie równikowym wybitnie wilgotnym.	• omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg klimatu równikowego wybitnie wilgotnego; • podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w tym klimacie.	• omówić wyjątkowość ekosystemów wilgotnego lasu równikowego; • podać przykłady przystosowań organizmów do życia w lesie równikowym.	• wyjaśnić związek pomiędzy warunkami klimatyczno-krajobrazowymi a sposobami życia i zarabkowania ludzi w lesie równikowym.	• wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem klimatu równikowego wybitnie wilgotnego a zasięgiem lasów deszczowych.
18. Krajobraz lasu strefy umiarkowanej	• wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania lasów strefy umiarkowanej; • odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimatach umiarkowanych.	• omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg strefy klimatów umiarkowanych; • podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w tym klimacie.	• porównać warunki klimatyczne, krajobrazowe i siedliskowe lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej; • rozpoznać, nazwać i porównać piętra lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej.	• wykazać i uzasadnić wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka w wilgotnych lasach równikowych i lasach strefy umiarkowanej.	• identyfikować współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów.
19. Sawanny i stepy	• wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania sawann i stepów; • odczytać z klimatogramów wartości temperatury powietrza i opadów na sawannach i stepach.	• omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg klimatu podrównikowego i umiarkowanego ciepłego kontynentalnego; • podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w każdym z tych klimatów.	• wyjaśnić przyczyny występowania krajobrazów sawann i stepów na świecie; • rozpoznać krajobrazy sawanny i stepu na fotografiach.	• wykazać i uzasadnić wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka na sawannach i stepach.	• prezentować niektóre przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców sawann i stepów.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
20. Pustynie gorące i lodowe	- wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania gorących i lodowych pustyni; - odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimatach zwrotnikowym suchym i polarnym.	- omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy i zasięg klimatów zwrotnikowego suchego i polarnego; - podać przykłady roślin i zwierząt żyjących w każdym z tych klimatów.	- na podstawie materiałów porównać warunki klimatyczne i krajobrazowe pustyni suchych i gorących; - rozpoznać i omówić przykładowe gatunki zwierząt i roślin występujących na pustyniach gorących i lodowych.	wykazać i uzasadnić wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka na pustyniach lodowych i gorących.	- identyfikować współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów; - ocenić możliwości poprawy warunków życia ludności.
21. Krajobraz śródziemnomorski	- wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania krajobrazu śródziemnomorskiego; - odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów.	- omówić na podstawie wykresu temperatury i opadów oraz map klimatycznych cechy klimatu śródziemnomorskiego; - wymienić typowe gatunki roślin i zwierząt.	- rozpoznać i scharakteryzować wybrane gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla krajobrazu śródziemnomorskiego; - omówić związek pomiędzy warunkami klimatycznymi a rozwojem rolnictwa i turystyki strefy śródziemnomorskiej.	- porównać krajobraz śródziemnomorski z innymi poznanymi krajobrazami, wyjaśnić różnice; - rozpoznać krajobraz śródziemnomorski na podstawie opisów, filmów i ilustracji.	wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem strefy śródziemnomorskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu.
22. Tajga	- wskazać na mapie fizycznej świata obszary występowania tajgi; - odczytać z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów.	- porównać wykres temperatury i opadów Kuopio i Warszawy, wyjaśnić różnice; - wymienić typowe dla tajgi gatunki roślin i zwierząt.	- omówić wpływ wieloletniej zmarzliny na budownictwo; - rozpoznać i scharakteryzować wybrane gatunki roślin i zwierząt tajgi.	- porównać gospodarkę leśną w lasach borealnych Kanady i Rosji; - rozpoznać krajobraz tajgi na podstawie opisów, filmów i ilustracji.	wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem tajgi, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu.
23. Tundra	- wskazać podstawowe różnice między tajgą a tundrą; - zlokalizować na mapie świata obszary występowania tundry; - odczytać dane z klimatogramu.	- omówić na podstawie wykresów i map klimatycznych cechy klimatu tundry; - podać przykłady gatunków roślin i zwierząt.	- omówić związek między warunkami klimatycznymi a rozwojem flory i fauny tundry; - omówić warunki życia ludzi w tundrze oraz ich główne zajęcia.	- rozpoznać krajobraz tundry na podstawie opisów, filmów i ilustracji; - ocenić możliwości poprawy warunków życia ludności zamieszkującej tundrę.	wyjaśnić zależności pomiędzy położeniem tundry, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazu.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
24. Krajobraz wysokogórski Himalajów	• odszukać na mapie fizycznej Azji Himalaje, Wyżynę Tybetańską oraz rzeki: Indus, Brahmaputra i Ganges; • wskazać, jak zmienia się klimat i krajobraz wraz ze wzrostem wysokości n.p.m.	• wyjaśnić, skąd bierze się piętrowość klimatyczno-roślinna w Himalajach; • podać przykłady gatunków roślin występujących w różnych piętrach klimatycznych Himalajów.	• rozpoznać i scharakteryzować wybrane gatunki roślin i zwierząt żyjące w Himalajach; • podać przykłady działalności człowieka w Himalajach.	• rozpoznać krajobraz wysokogórski Himalajów na podstawie opisów, filmów i ilustracji; • ocenić warunki do życia i działalności gospodarczej człowieka w Himalajach.	• omówić na wybranych przykładach zależność pomiędzy wysokością nad poziomem morza a klimatem i roślinnością.